

ปรมาัตถธรรม (๑๑)

สุภีร์ ทุมทอง

๒๕ มกราคม ๒๕๖๑

ปรหมัตถธรรม ๔

- (๑) จิต ๘๙ หรือ ๑๒๑
- (๒) เจตสิก ๕๒
- (๓) รูป ๒๘
- (๔) นิพพาน

ปรหมัตถธรรม ๔ กับ ชั้น ๕

๑. รูปชั้น = รูป ๒๘
 ๒. เวทนาชั้น = เวทนาเจตสิก
 ๓. สัญญาชั้น = สัญญาเจตสิก
 ๔. สังขารชั้น = เจตสิก ๕๐
 ๕. วิญญาณชั้น = จิต ๘๙
- นิพพาน = ชั้นวิมุตติ

ปรหมัตถธรรม ๔ กับ आयตนะ ๑๒

๑. จักขายตนะ = จักขุปสาท

๒. โสตายตนะ = โสตปสาท

๓. ฆานายตนะ = ฆานปสาท

๔. ชิวหายตนะ = ชิวหาปสาท

๕. กายายตนะ = กายปสาท

๖. มนายตนะ = จิต ๘๙

๗. รูปายตนะ = วัณณะ

๘. สัททหายตนะ = สัททะ

๙. คันธายตนะ = คันธะ

๑๐. รสายตนะ = รส

๑๑. โผฏฐัพพายตนะ = ปฐวี, เตโช, วาโย

๑๒. ฐัมมายตนะ = สุขุมรูป ๑๖,

เจตสิก ๕๒, นิพพาน

ปรหมัตถธรรม ๔ กับ ธาตุ ๑๘

๑. จักขุธาตุ = จักขุปสาท	๒. รูปธาตุ = วัณณะ	๓. จักขุวิญญานธาตุ = จักขุวิญญาน ๒
๔. โสตธาตุ = โสตปสาท	๕. สัทธาตุ = สัททะ	๖. โสตวิญญานธาตุ = โสตวิญญาน ๒
๗. ฆานธาตุ = ฆานปสาท	๘. คันธาตุ = คันธะ	๙. ฆานวิญญานธาตุ = ฆานวิญญาน ๒
๑๐. ชิวหาธาตุ = ชิวหาปสาท	๑๑. รสธาตุ = รส	๑๒. ชิวหาวิญญานธาตุ = ชิวหาวิญญาน ๒
๑๓. กายธาตุ = กายปสาท	๑๔. โผฏฐัพพธาตุ =
ปฐวี, เตโช, วาโย	๑๕. กายวิญญานธาตุ = กายวิญญาน ๒
๑๖. มโนธาตุ =
ปัญจทวาราวชชนะ ๑,
สัมปฏิจฉนะ ๒	๑๗. ัมมธาตุ =
สุขุมรูป ๑๖,
เจตสิก ๕๒, นิพพาน	๑๘. มโนวิญญานธาตุ = จิต ๗๖

ปรหมัตถธรรม ๔ กับ อริยสัจ ๔

๑. ทุกขอริยสัจ = โลกียจิต ๘๑, เจตสิก ๕๑, รูป ๒๘
๒. ทุกขสมุททยอริยสัจ = โลกเจตสิก
๓. ทุกขนิโรธอริยสัจ = นิพพาน
๔. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา = เจตสิก ๘ ดวงที่เกิดในมรรคจิต ๔
สัมมาทิฏฐิ – ปัญญา, สัมมาสังกัปปะ – วิตักกะ, สัมมาวาจา – สัมมาวาจา,
สัมมากัมมันตะ – สัมมากัมมันตะ, สัมมาอาชีวะ – สัมมาอาชีวะ,
สัมมาวายามะ – วิริยะ, สัมมาสติ – สติ, สัมมาสมาธิ – เอกัคคตา

ปรหมัตถธรรม ๔ กับ อินทรีย์ ๒๒

จกฺขุณฺทริยํ โสติณฺทริยํ ฆานินฺทริยํ ชิวฺหิณฺทริยํ กายินฺทริยํ
มณินฺทริยํ อิตฺถินฺทริยํ ปุริสีนฺทริยํ ชีวิตินฺทริยํ สุขินฺทริยํ
ทุกฺขินฺทริยํ โสมนสฺสสินฺทริยํ โทมนสฺสสินฺทริยํ อูเปกฺขินฺทริยํ
สทฺธิณฺทริยํ วีริยินฺทริยํ สติณฺทริยํ สมาธิณฺทริยํ ปญฺณินฺทริยํ
อนณฺญาตณฺณสฺสามีตินฺทริยํ อณฺณินฺทริยํ อณฺญาตาวิณฺทริยํ.

อภิ.ปุ. ๓๖/๖

ปรหมัตถธรรม ๔ กับ ปฏิจจสมุปบาท

อวิชชาปจจยา สงขารธา, สงขารปจจยา วิญญานัน, วิญญานปจจยา นามรูป, นามรูปปจจยา สฬายตณ, สฬายตณปจจยา ผสส, ผสสปจจยา เวทนา, เวทนาปจจยา ตณหา, ตณหาปจจยา อูปาทาน, อูปาทานปจจยา ภโว, ภวปจจยา ชาตี, ชาตีปจจยา ชรามรณ สอกปริเทวทุกขโทมนสสุปปายาสา สมภวานตี, เอวเมตสส เภวลสส ทุกขกขนุชสส สมุทโย โหตี.

(วิ.ม. ๔/๑)

ปรมัตถธรรม ๔ กับ ปฏิจจสมุปบาท

อวิชชาเย เตวว อเสสวिरากนึโรธา สงฺขารนึโรโธ,
สงฺขารนึโรธา วิญญานนึโรโธ,
วิญญานนึโรธา นามรูปนึโรโธ, นามรูปนึโรธา สฬายตทนนึโรโธ,
สฬายตทนนึโรธา ผสฺสนึโรโธ, ผสฺสนึโรธา เวทนานนึโรโธ,
เวทนานนึโรธา ตณฺหานนึโรโธ, ตณฺหานนึโรธา อูปาทานนึโรโธ,
อูปาทานนึโรธา ภวนึโรโธ, ภวนึโรธา ชาตึนึโรโธ,
ชาตึนึโรธา ชรามรณํ โสภกปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสา นึรุชฺฌนฺตึ,
เอวเมตสฺส เกวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นึโรโธ โหติ.

ปรมัตถธรรม ๔ กับ ธรรมทั้งปวง

สัพเพ สงฺขารา อนิจฺจา,

สัพเพ สงฺขารา ทุกฺขา,

สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา.

ปรมัตถธรรม ๔ กับ ธรรมทั้งปวง

ฉนฺทมูลกา สพฺเพ ฌมฺมา. มนสิการสมภวา สพฺเพ ฌมฺมา.
ผสฺสสมุทฺथा สพฺเพ ฌมฺมา. เวทนาสมฺสรณา สพฺเพ ฌมฺมา.
สมาธิปมฺุขา สพฺเพ ฌมฺมา. สตาธิปเตยฺยา สพฺเพ ฌมฺมา.
ปญฺญตฺตฺรา สพฺเพ ฌมฺมา. วิมุตฺติสํวรา สพฺเพ ฌมฺมา.
อมฺโตะคธา สพฺเพ ฌมฺมา. นิพฺพานปริโยสานา สพฺเพ ฌมฺมา

(อ.ทสก. ๒๔ มุลกสูตร)

สวัสดีครับ